

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-42>

**REVOCATION OF PERMITS FOR THE RIGHT TO PURCHASE,
STORE, CARRY WEAPONS AND AMMUNITION
TO THEIR OWNERS IN CASE OF DOMESTIC VIOLENCE**

**АНУЛЮВАННЯ ДОЗВОЛІВ НА ПРАВО ПРИДБАННЯ,
ЗБЕРІГАННЯ, НОСІННЯ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ
ЇХ ВЛАСНИКАМ У РАЗІ ВЧИНЕННЯ НИМИ
ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА**

Fedorovska N. V.

*Senior Researcher,
National Academy of Internal Affairs*

Федоровська Н. В.

*старший науковий співробітник,
Національна академія
внутрішніх справ*

За 10 місяців 2023 року Національна поліція отримала 244 тисячі заяв про вчинення домашнього насильства. Більша кількість заяв від жінок – це майже 77%, близько 20% від чоловіків, решта – від дітей. При цьому, кількість звернень про домашнє насильство збільшується, хоча частина територій перебувають під окупацією та багато українців виїхало за кордон [1].

Аналіз практики показує, що кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, найчастіше вчинялися із застосуванням різних знарядь. Інструментом вчинення кримінального правопорушення при насильстві зазвичай використовується зброя (вогнепальна, холодна), колочоріжучі побутові та інші предмети. Однак, випадки використання зброї як знаряддя насильства в домашній обстановці все-таки є нетиповими. У будь-якому випадку зброя використовується лише при наявності її в сім'ї і спеціально не здобувається [2].

Під час виїзду на місце події поліцейські дотримуючись заходів особистої безпеки з'ясовують наступне: 1) наявність місць можливого укриття особи, яка вчинила домашнє насильство, або інших осіб для раптового нападу на працівника поліції; 2) наявність небезпечних домашніх тварин (собак тощо); 3) наявність місць для переховування зброї та інших небезпечних предметів, якими може бути завдано шкоду життю або здоров'ю працівника поліції, правопорушнику, оточуючим або доказів скоєння домашнього насильства тощо.

З метою визначення ефективних заходів реагування, спрямованих на припинення домашнього насильства поліцейські проводять оцінку вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього

насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи [3].

Статтею 10 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [4] до повноважень уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, серед іншого, віднесено анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством.

Відповідно до п. 21 ч.1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» [5] поліція відповідно до покладених на неї завдань здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система.

Відповідно до п. 2.3.3 пункту 2.3 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів (надалі – Інструкція) [6] територіальні підрозділи Національної поліції видають відповідні дозволи.

Відповідно до глави 4 Інструкції згідно із законодавством України органам поліції надано право анулювати дозволи на придбання, зберігання та носіння зброї, основних частин зброї та пристроїв, видані громадянам за вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173-2 КУпАП), передбачених пунктом 5.1 глави 5 Інструкції [6]. Слід зазначити, що ч.1 ст. 173-2 КУпАП визначено, що за вчинення домашнього насильства, тобто умисного вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого передбачено накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів

доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до семи діб [7].

Після анулювання дозволу на зберігання і носіння зброї та пристрою власник зобов'язаний здати зброю (за наявності основні частини зброї) чи пристрій, патрони і бойові припаси до них до органу поліції та прийняти рішення щодо подальшого її переоформлення чи реалізації (пункт 12.21 глави 12 розділу II Інструкції) [6]. У разі незгоди власника-кривдника з рішенням органу поліції про анулювання зазначеного дозволу матеріали передаються до суду для вирішення питання щодо примусового вилучення зброї, основних частин зброї, пристроїв, патронів і бойових припасів до них. Відповідна інформація вноситься програмно-технічними засобами інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» до баз даних єдиної інформаційної системи МВС.

Підтвердженням вищевказаного є постанова Верховного Суду України від 03.02.2021 року у справі № 710/1148/17 в якій зазначено, що в рамках спірних правовідносин, законною підставою для анулювання відповідачами дозволів на право носіння та зберігання мисливської гладко ствольної та нарізної зброї є наявність даних про систематичне (два чи більше разів) порушення позивачем, а саме – вчинення домашнього насильства, що підтверджується документально, а саме адмінпротоколами та постановою суду [8]. Рішеннями Тернопільського окружного адміністративного суду в справі № 500/5222/21 від 06.10.2021 [9], Полтавського окружного адміністративного суду в справі № 440/6406/22 від 06.12.2022 [10], справа № 440/10424/23 від 13.12.2023 [11] зафіксовано, що відповідачем (уповноважений орган Національної поліції) не надано доказів про повторне вчинення позивачем адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст.173-2 КУпАП, що б слугувало підставою для анулювання дозволу на право носіння та зберігання зброї, згідно приписів п. 5.1 розділу 5 Інструкції [6]. Відтак, зважаючи на відсутність систематичності (два чи більше разів) вчинення порушення у вигляді вчинення домашнього насильства, що підтверджується документально, як ознаки та підстави для правомірного анулювання дозволів на право носіння та зберігання зброї, висновки відповідачів про анулювання таких дозволів не може бути визнані підставними та такими, що відповідають вимогам чинного законодавства.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, слід наголосити на тому, що відповідно до чинного законодавства України поліцейські маю право анулювати дозвіл на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власника у разі вчинення ним домашнього насильства, а також вилучити зброю та боєприпаси у порядку, але із

врахуванням судової практики необхідно дотримуватись систематичності (два чи більше разів) вчинення порушення у вигляді вчинення домашнього насильства, що підтверджується документально.

Література:

1. Кількість кривдників, притягнених до відповідальності за домашнє насильство, збільшується 26.11.2023. <https://www.kmu.gov.ua/news/kateryna-pavlichenko-kilkist-kryvdnykiv-prytriahnenykh-do-vidpovidalnosti-za-domashnie-nasylstvo-zbilshuietsia>

2. Обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування домашнього насильства [Текст] : практ. посібник / [І. А. Ботнарєнко, Ю. Б. Комаринська, О. М. Джуужа, Я. О. Дякін, Д. М. Тичина]. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2023. 52 с.

3. Порядок проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: затверд. наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13 берез. 2019 р. № 369/180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#Text>.

4. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

6. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: затверд. наказом МВС від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

8. Постанова Верховного Суду України від 03.02.2021 № 710/1148/17 ; № К/9901/67109/18. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/C018947>

9. Справа № 500/5222/21 від 06.10.2021. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/100182162/>

10. Справа № 440/6406/22 від 06.12.2022. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113824972>

11. Справа № 440/10424/23 від 13.12.2023. URL:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/115627598>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-43>

**PECULIARITIES OF REALIZING THE AUTHORIZATION
FUNCTION OF THE NATIONAL POLICE IN THE FIELD
OF FIREARMS CIRCULATION UNDER MARTIAL LAW**

**ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ
ЗБРОЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Chyzh A. O.

*1st-year cadet, Educational-Scientific
Institute of Law and
Training Specialists for National Police
Units,
Dnipro State University of Internal
Affairs*

Research advisor:

Plakhotnyi A. P.

*Assistant Professor at the Department
of Tactical-Special Training,
Dnipro State University of Internal
Affairs*

Чиж А. О.

*курсант 1-го курсу Навчально-
наукового інституту права
та підготовки фахівців для
підрозділів
Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:*

Плахотний А. П.

*старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

В умовах воєнного стану Національна поліція відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки та контролю над обігом вогнепальної зброї.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про Національну поліцію» основними завданнями Національної поліції є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Питання адміністративної діяльності щодо надання поліцією послуг у сфері дозвільної системи та здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї були предметом дослідження вітчизняних